

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 11 czerwca 2025 r.

PN.I.431.6.3.2025.AOG

**Pani
Anna Kobierska-Mróz
Starosta Głubczycki
ul. Jana Kochanowskiego 15
48-100 Głubczyce**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli

- 1) Nazwa i adres jednostki kontrolowanej: Starostwo Powiatowe w Głubczycach, ul. Jana Kochanowskiego 15, 48-100 Głubczyce.
- 2) Podstawa prawna podjęcia kontroli:
 - art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1534)¹;
 - art. 6 ust. 4 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 224);
 - art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 428).
- 3) Zakres kontroli:
 - a) przedmiot kontroli: monitorowanie usług świadczonych przez wykonawców systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;

¹ Dalej: ustawa o npp

b) okres objęty kontrolą: od 01 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.
(z uwzględnieniem okresu wcześniejszego w zakresie niezbędnym do realizacji celu kontroli).

4) Rodzaj kontroli: problemowa.

5) Tryb kontroli: zwykły.

6) Termin kontroli: 25 kwietnia 2025 r.

7) Skład zespołu kontrolnego:

Agnieszka Orlińska-Gocka – Inspektor Wojewódzki w Oddziale Organizacji,
Kontroli i Skarg Wydziału Prawnego i Nadzoru Opolskiego Urzędu
Wojewódzkiego w Opolu – kierownik zespołu kontrolnego;

Estera Kołodziej – Starszy Inspektor Wojewódzki w Oddziale Organizacji,
Kontroli i Skarg Wydziału Prawnej i Nadzoru Opolskiego Urzędu
Wojewódzkiego w Opolu – członek zespołu kontrolnego.

8) Kierownik jednostki kontrolowanej – w kontrolowanym okresie funkcję Starosty Głubczyckiego pełnili: Pani Anna Kobierska-Mróż, która stanowisko objęła dnia 12 czerwca 2024 r., zgodnie z Uchwałą Nr III/13/2024 Rady Powiatu Głubczyckiego oraz Pan Piotr Soczyński, który objął stanowisko dnia 19 października 2023 r. zgodnie z Uchwałą Nr LXI/378/2023 Rady Powiatu Głubczyckiego².

9) Kontrolę wpisano do książki kontroli prowadzonej w jednostce kontrolowanej, pod poz. nr 4/2025.

II. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

W wyniku kontroli **pozytywnie z nieprawidłowościami** ocenia się działalność Starostwa Powiatowego w Głubczycach w kontrolowanym zakresie.

Powyższą ocenę oparto na ustaleniach dokonanych w wyniku prowadzonych czynności kontrolnych:

² Uchwała Nr III/13/2024 Rady Powiatu Głubczyckiego z dnia 12 czerwca 2024 roku w sprawie wyboru Starosty Głubczyckiego oraz Uchwała Nr LXI/378/2023 Rady Powiatu Głubczyckiego z dnia 19 października 2023 r. w sprawie wyboru Starosty Głubczyckiego

- stwierdzono nieprawidłowość polegającą na braku corocznych kontroli nad prawidłowością realizacji zadań powierzonych organizacjom pozarządowym, co narusza przepisy art. 11 ust. 8 i 8a ustawy o npp.

1) Prawidłowość powierzenia pracownikom jednostki kontrolowanej do realizacji zadań wynikających z ustawy o npp

W kontrolowanym okresie w Starostwie Powiatowym w Głubczycach obowiązywały:

- Regulamin Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Głubczycach stanowiący załącznik do uchwały Nr CLXXXIX/912/2022 Zarządu Powiatu w Głubczycach z dnia 21 grudnia 2022 r.³;

- Regulamin Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Głubczycach stanowiący załącznik do uchwały Nr CCLXVI/1139/2024 Zarządu Powiatu w Głubczycach z dnia 6 maja 2024 r.⁴;

- Regulamin Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Głubczycach stanowiący załącznik do uchwały Nr CCLXX/1152/2024 Zarządu Powiatu w Głubczycach z dnia 29 maja 2024 r.⁵;

- Regulamin Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Głubczycach stanowiący załącznik do uchwały Nr VIII/41/2024 Zarządu Powiatu w Głubczycach z dnia 10 września 2024 r.⁶

Zadania dotyczące organizacji nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, mediacji i edukacji prawnej na terenie Powiatu Głubczyckiego realizował pracownik Wydziału Ogólno-Organizacyjnego⁷ zatrudniony na stanowisku Specjalisty. Zakres czynności został przyjęty przez pracownika do wiadomości i stosowania.⁸

Nadzór nad realizacją zadań wynikających z ustawy o npp sprawował w kontrolowanym okresie Sekretarz Powiatu, pełniący równocześnie funkcję Kierownika Wydziału Ogólno-Organizacyjnego⁹.

Z uwagi na powyższe, nie wnosi się zastrzeżeń w zakresie powierzenia do realizacji zadań wynikających z ustawy o npp.

³ Zwany dalej regulaminem

⁴ Zwany dalej regulaminem

⁵ Zwany dalej regulaminem

⁶ Zwany dalej regulaminem

⁷ Zgodnie z § 21 ust. 62 regulaminu

⁸ Opisy stanowisk pracy

⁹ Zgodnie z § 9 ust. 1 regulaminu

2) Sposób udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz prowadzenia nieodpłatnej mediacji w punktach

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o npp, w punktach funkcjonujących na obszarze Powiatu Głubczyckiego weryfikowano uprawnienia beneficjentów korzystających z pomocy, odbierając od nich oświadczenia o niemożności poniesienia kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

Kontroli poddano 17% oświadczeń osób uprawnionych (5 pierwszych oświadczeń z każdego miesiąca w punkcie w Głubczycach, 3 pierwsze oświadczenia w punkcie w Kietrze), złożonych w okresie od 1.01.2024 r. do 31.12.2024 r. W przypadkach poddanych weryfikacji, oświadczenia osób uprawnionych zostały złożone na aktualnym druku Oświadczenia osoby uprawnionej, o którym mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o npp. Nie stwierdzono nieprawidłowości polegających na braku numeru PESEL lub numeru paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby uprawnionej, braku podpisu osoby korzystającej z pomocy lub braku adresu zamieszkania.

Każdy przypadek udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej był dokumentowany poprzez wypełnienie przez osobę udzielającą pomocy części A karty pomocy, której wzór jest określony w Załączniku nr 2 do rozporządzenia¹⁰, co jest zgodne z § 8 ust.1-3 rozporządzenia.

Liczba kart A sporządzona w systemie przez organizację pozarządową była zgodna z liczbą oświadczeń i wynosiła 41, z kolei liczba kart A sporządzona w systemie przez adwokatów i radców prawnych wynosiła 498 i również była zgodna z liczbą oświadczeń.

Kontroli poddanych zostało 48 kart pomocy część A, wypełnionych w okresie od 1.01.2024 r. do 31.12.2024 r. (pierwsze 4 karty A z każdego miesiąca kalendarzowego) W okresie od 1.01.2024 r. do 31.12.2024 r. beneficjenci wypełnili 1 kartę pomocy część B. w związku z powyższym opinia została przekazana do OIRP.

Z wyjaśnień złożonych w trakcie kontroli przez pracownika realizującego zadania wynikające z ustawy o npp wynika, że działania mające na celu sprawdzanie prawidłowości sporządzanej przez wykonawców dokumentacji potwierdzającej

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 317), dalej: rozporządzenie

udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej w punktach funkcjonujących na terenie Powiatu Głubczyckiego były podejmowane na bieżąco.

Obecność wykonawców w punktach weryfikowano poprzez bieżące sprawdzanie logowań na dyżurach oraz podpisów na listach obecności oraz rejestrach pobrania i zdania klucza do pomieszczenia przeznaczonego do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.¹¹

W trakcie kontroli kart pomocy A w 52 przypadkach stwierdzono oznaczanie gotowości kart w systemie teleinformatycznym przez wykonawców po długim czasie od udzielenia porady.¹² Zgodnie z § 8 pkt 3 rozporządzenia dokumentowanie części A karty pomocy polega m.in. na oznaczeniu jej gotowości do dziesiątego dnia następnego miesiąca kalendarzowego.

Niemniej, kontrolującym zostały przedstawione dokumenty potwierdzające wzywanie wykonawców do ich prawidłowego wypełniania, zwracano również uwagę podmiotom realizującym zadanie na zlecenie Starosty, na występujące braki w oświadczeniach osób uprawnionych lub ewentualne braki podpisów na listach obecności oraz ewidencjach poboru kluczy.¹³

Z uwagi na powyższe, kontrolujący stwierdzili, że Starosta, w zakresie posiadanych możliwości, podejmował działania mające na celu wyegzekwowanie od wykonawcy realizacji nałożonych obowiązków, a opóźnienia powstały z przyczyn od niego niezależnych. W związku z powyższym nie wnosi się zastrzeżeń w zakresie dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej.

3) Realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej

Organizacja pozarządowa, której powierzono prowadzenie punktu w miejscowości Kietrz, w ramach działań związanych z edukacją prawną opracowała m.in. następujące materiały¹⁴:

- 4 słuchowiska pt. „Nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie”, „Czym jest przemoc domowa?”, „Długi współmałżonka w czasie trwania i po ustaniu małżeństwa”, „Pozew o rozwód”;

- 4 szkolenia on-line pt. „Cyberprzemoc”, „Czego jeszcze nie wiesz o spadku?”, „Przemoc domowa”, „Upadłość konsumencka”;

¹¹ Listy obecności; Rejestry pobrania i zdania klucza

¹² Karty pomocy A Głubczyce; Karty Pomocy A Kietrz

¹³ Przykładowa korespondencja z wykonawcami pomocy

¹⁴ Edukacja prawna zrealizowana przez organizację pozarządową

- kampania społeczna na profilu Facebook organizacji pozarządowej oraz Quiz prawniczy;

- 2 prezentacje pt. „Prawo do kontaktów z wnukami” oraz „Skutki podatkowe zbycia nieruchomości”;

- 2 artykuły pt. „Wszystko o Niebieskiej Karcie” oraz „Prawa osób z niepełnosprawnością”

- 4 informatory pt. „Zasiedzenie w dobrej i złej wierze”, „Jak i komu przekazać dorobek życiowy?”, „Nieprzemyślane zakupy. Co dalej?” oraz „Mobbing – jak się bronić?”

Wobec powyższego, nie wnosi się zastrzeżeń do realizacji zadania.

4) Działalność kontrolna starosty, prowadzona na podstawie art. 11 ust. 8 i ust. 8a ustawy o npp

Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy o npp starosta kontroluje wykonanie umowy przez organizację pozarządową, której zleca prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy na terenie danego powiatu. Kontrola ta prowadzona jest na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Zgodnie z art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego, może dokonywać kontroli i oceny realizacji zadania, w szczególności: stopnia realizacji zadania, efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania, prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania, prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

W myśl art. 11 ust. 8a ustawy o npp w ramach kontroli, o której mowa w ust. 8, starosta dokonuje również sprawdzenia, czy organizacja pozarządowa udziela nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczy nieodpłatne poradnictwo obywatelskie zgodnie z warunkami, o których mowa w art. 11d ust. 2 pkt 3 lub 4, ust. 3 pkt 3 lub 4 lub ust. 4 pkt 3 lub 4, tj.: daje gwarancję należytego wykonania zadania, w szczególności w zakresie zapewnienia: a) poufności w związku z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej i jej dokumentowaniem, b) profesjonalnego i rzetelnego udzielania nieodpłatnej pomocy, c) przestrzegania zasad etyki przy udzielaniu nieodpłatnej pomocy, w szczególności w sytuacji, gdy zachodzi konflikt interesów lub opracowania i stosowania standardów obsługi i wewnętrznego systemu

kontroli jakości udzielanej nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i mediacji.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 8 kwietnia 2019 r, nr DSF-XI.692.30.2019 w sprawie zagadnień istotnych dla zapewnienia jakości świadczonych usług, które zostały przekazane przez Wojewodę Opolskiego m.in.: Staroście Głubczyckiemu¹⁵, do mechanizmów zapewnienia jakości usług należą w szczególności obowiązki do opracowania i stosowania przez organizacje uczestniczące w systemie standardy obsługi klienta oraz wewnętrznego systemu kontroli jakości świadczonych usług npp/npo – dochowanie tego wymogu służby starosty sprawdzają w trakcie dorocznej kontroli wykonania umowy przez organizację pozarządową (obowiązkowa doroczna kontrola wdrożenia deklarowanych standardów została przewidziana w roku 2020, w art. 11 ust. 8a ustawy);

Dalej w przekazanych wytycznych Ministerstwo Sprawiedliwości wskazuje, że wśród istniejących instrumentów, które wraz z zastosowaniem nowych mechanizmów weryfikacji prawidłowości działań na szczeblu powiatowym powinny zyskać na znaczeniu jest bieżący nadzór i kontrola sprawowane przez starostów / prezydentów miast, m.in.: na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a także w związku z zasadą racjonalnego i celowego wydatkowania środków publicznych, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Ponadto wskazano, że w przypadku zastrzeżeń wobec usług npp świadczonych przez adwokatów i radców prawnych starostowie/prezydenci miast mogą rozszerzyć współpracę z samorządami prawniczymi, które sprawują pieczę nad należytym wykonywaniem tych zawodów na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 maja 1982 r. prawo o advokaturze i ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.

Należy również nadmienić, że kontrola w odróżnieniu od bieżącego nadzoru, spełnia również istotną funkcję gwarancyjną dla podmiotu poddanego kontroli, poprzez prawo ustosunkowania się do treści protokołu i ewentualną możliwość wniesienia zastrzeżeń.

W kontrolowanym okresie Starosta Głubczycki nie przeprowadził kontroli mającej na celu ocenę realizacji zadania zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1491), tj. w zakresie stopnia realizacji zadania, efektywności, rzetelności i jakości

¹⁵ Pismo nr PSiZ.I.002.21.2019.KG z dnia 9 kwietnia 2019 r.

realizacji zadania, prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania oraz prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem, co narusza przepis art. 11 ust. 8 i ust. 8a ustawy o npp.

W umowach z organizacjami pozarządowymi zawarto zapis: „Powiat sprawuje kontrolę prawidłowości wykonywania zadania publicznego przez Zleceńbiorcę, w tym wydatkowania przekazanej dotacji (...). Kontrola może być przeprowadzona w toku realizacji zadania publicznego oraz po jego zakończeniu (...)”.

Ostatnia kontrola w organizacji pozarządowej została przeprowadzona przez Powiat Głubczycki w 2022 r., a jej zakres obejmował kontrolę finansową w zakresie prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania. Była to kontrola przeprowadzona w toku realizacji zadania i obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 30 września 2022 r.¹⁶

Z uwagi na powyższe, wnosi się zastrzeżenia w zakresie działalności kontrolnej.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości

W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości polegające na braku corocznych kontroli nad prawidłowością realizacji zadań powierzonych do realizacji organizacjom pozarządowym, co narusza przepisy art. 11 ust. 8 i ust. 8a ustawy o npp.

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli powstały w związku z niedostatecznym nadzorem nad realizacją zadań, za które odpowiadają kierownik jednostki kontrolowanej oraz Sekretarz Powiatu.

Powyższe nieprawidłowości mogą skutkować brakiem prawidłowej realizacji zadań wynikających z ustawy o npp oraz możliwością obniżenia jakości świadczonych usług.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego i wyniku ich rozpatrzenia lub o niezgłoszeniu zastrzeżeń

Nie zgłoszono zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego z dnia 29 maja 2025 r.

¹⁶ Protokół kontroli przeprowadzonej w fundacji

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej

W związku z ustaleniami kontroli zalecam coroczne przeprowadzanie kontroli wykonywania umowy przez organizację pozarządową zgodnie z art. 11 ust. 8 i 8 a ustawy.

VI. Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r.

o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 224), proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu.

VII. Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 224), od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Opolskiego

Joanna Sachanbińska

radca prawny

Dyrektor

Wydział Prawny i Nadzoru